

ROZHovor

Rozhovor s ředitelem Justiční akademie Janem Petrovem

Jaké byly Vaše představy o funkci ředitele Akademie a jaká je realita?

Mám radost, že se spravováním Justiční akademie je spojeno méně byrokracie, než jsem se obával. Justiční akademie funguje vcelku jako obchodní společnost. To ovšem s výhradou, že její činnost není vedena jednoduchým kritériem maximalizace zisku. Namísto toho se rozhodnutí, jak dobře využít rozpočet Justiční akademie, zakládá na řadě úvah, diskuzí a jednání. Proto jsem si zvykl, že Justiční akademie musí postupovat s určitým politickým citem. Různí členové justice legitimně požadují po Justiční akademii různé činnosti a ta by měla, ve spolupráci se svou Radou, tyto zájmy kvalitně vyvážit.

Které hlavní záměry v činnosti Justiční akademie chcete realizovat?

Hlavním, již průběžně realizovaným, záměrem je zpestit vzdělávání: rozšířit za evropské peníze počet přednášek (aktuálně v oblastech rekodifikace soukromého práva, ekonomie a hospodářské soutěže; průběžně ale vyhledáváme další dotovatelná témata), spolupřátat více konferencí, obohatit vzdělávací plány o nové kurzy a rozšířit okruh přednášejících. Rovněž připravujeme vzdělávání pro určité skupiny: zejména program manažerského vzdělávání pro nové justiční funkcionáře (za tento podnět děkujeme panu předse-dovi Sváčkovi) a program dovednostní výuky pro soudce s praxí do tří let (totéž bychom patrně měli připravit i pro začínající státní zástupce). Dále například rozvíjíme náš internetový systém ASJA a analyzujeme možnost vysílání přednášek po Internetu. Začínáme také implementovat projekt švýcarské fondy: vzdělávání středního personálu, včetně analýzy jednotlivých pozic a klíčových kompetencí.

Jak hodnotíte materiální zázemí Justiční akademie?

Považuji je za slušné, možná s výjimkou stravování. Proto uvažujeme, že bychom v Kroměříži zřídili

v našich prostorách výdejnu obědů, možná i večeří. Ale až na uvedenou výjimku bych se touto otázkou blíž nezabýval. Je totiž zřejmé, že materiální zázemí se v blízké době nebude lepšit ani horšit. Jinak bych rád poděkoval soudům, které nám poskytly místnosti pro naše pobočky v regionech. Ty budou intenzivně využívány při regionální výuce ekonomie a rekodifikace soukromého práva. V Brně sice regionální pobočku formálně nemáme, ale jako bychom měli: děkujeme za vstřícnost Veřejnému ochránci práv, ÚS, NS, NSS, KS a NSZ, které nám nabízejí své prostory pro jednotlivé akce.

Neobáváte se snižování finančních prostředků?

Plánované snížení rozpočtu Justiční akademie pro rok 2012 rozumně zvládneme: Na výuce se neprojeví; nabídku kurzů naopak rozšíříme. V delším období je riziko podstatnějšího zkrácení rozpočtu větší. Vše závisí především na makroekonomickém vývoji, který nelze předpovědět.

Podílíte se na přípravě nového občanského zákoníku. Jaký je váš názor na něj?

Velmi kladný. Už jen kvůli porovnání se západoevropskými kodexy. Ty myslím přijmou svého nového českého kolegu „do klubu“ a rádi s ním začnou „konverzovat“ na úrovni. Zato stávající občanský zákoník je jen taková kuriózní ukáзка, jak kodex vypadat nemá. Uznávám: nejde o estetiku, ale o konkrétní právní důsledky. Například související s tím, že naše nynější občanské právo nabízí v řadě oblastí řešení arbitrární či až zjevně nerozumná; rádo zneplatňuje, co by mělo zůstat platné, v závazkové části působí jako slepá kolej vedle podstatně kvalitnější úpravy v zákoníku obchodním a nedává osobám možnosti, které jinde přirozeně mají (např. odkaz, dědickou smlouvu nebo občanskoprávní smlouvu o smlouvě budoucí).

Především však aplikace kodexu nestojí na izolovaném výkladu jednotlivých paragrafů, ale na rozvinuté právní kultuře. Tento rozvoj nový občanský zákoník zásadně urychlí. Zatímco naše města se svým vzhledem přibližují těm německým či rakouským, naše civilistika vypadá vedle té německé či rakouské, nebo i prvorepublikové, dosti pokřiveně a chudě. Co považuji za nejdůležitější: přijmeme-li nový občanský zákoník, bude za nějakou dobu naše civilní právo opět normální – odpovídající evropskému standardu.

Jak byste se vyjádřil k tomu, že nový občanský zákoník oživuje staré pojmy?

Pojmy nejsou to zásadní. Obsah je důležitější. Vždyť to, čemu říkáme růže, by i s jiným názvem vonělo stejně sladce. Nový občanský zákoník označuje týž obsah jiným pojmem jen výjimečně, tuším jen ve třech přípa-

dech: člověk namísto fyzické osoby; svéprávnost namísto způsobilosti k právním úkonům a právní osobnost namísto způsobilosti k právům a povinnostem. Zde jsou důvody estetické, dány přesvědčením, že kodex má být psán lidskou, ne byrokratickou řečí. Uznávám: pokud by zůstaly dosavadní termíny, právní svět by byl ošklivější, ale nezbořil by se.

Některé terminologické změny jsou spojeny se změnou obsahu: závod dle nového zákona o obchodních korporacích je vymezen dosti jinak než dnešní podnik. Stejně tak ani právní jednání není totéž jako právní úkon: Nepřebírá se definice právního úkonu v § 34 občanského zákoníku, právním jednáním patrně bude i to, co se dnes dle judikatury 29. senátu Nejvyššího soudu za právní úkon nepovažuje. Rovněž se u právních jednání významně omezují důvody pro neplatnost.

Zdaleka nejčastěji nový pojem přichází s novým právním institutem. Tak například nový občanský zákoník stanoví pro „to, co leží na hranici sousedních pozemků“ určitá pravidla a musí tedy zavést nový pojem: rozhrada. Obdobně ani ten pacht nepředstavuje terminologickou svévoli: na pachtovní smlouvu (známou i v německém civilním právu) se totiž použijí některá pravidla, která se na prostou nájemní smlouvu nevztahují.

Považujete dobrovolnost ve vzdělávání soudců a státních zástupců za dobrou?

Ano. Princip dobrovolnosti nám dává zpětnou vazbu: Soudce či státní zástupce absolvuje kurz u Justiční akademie ne proto, že musí, ale jen tehdy, pokud to považuje za užitečně strávený čas.

*Otázky kladl
Zdeněk Koudelka.*

Mgr. Mgr. Jan Petrov, LL.M.

Narozen 1981 v Praze. V roce 2007 absolvoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy a finance/ekonomii na její Fakultě sociálních věd. Následně působil jako asistent předsedkyně Nejvyššího soudu, absolvoval roční studijní program na New York University a pracoval v investičním bankovníctví a mezinárodní advokátní kanceláři v Praze. Dnem 1. 4. 2011 se stal ředitelem Justiční akademie v Kroměříži.

* * *

STATĚ

Jen několik poznámek k článku JUDr. Roberta Hradišťana „Úloha státního zastupitelství v oblasti netrestní působnosti“

Mgr. Jan Záruba,

*ředitel Odboru veřejné žaloby
v netrestních věcech,
Nejvyšší státní zastupitelství
zaruba@nsz.brn.justice.cz*

V odborném časopisu Státní zastupitelství č. 10/2011 byl publikován článek JUDr. Roberta Hradišťana „Úloha státního zastupitelství v oblasti netrestní působnosti“. Článek zajímavým způsobem naznačuje takové obrysy pojetí zákonné úpravy mimotrestní působnosti, která by vycházela ze správné představy, že netrestní působnost by měla být zvolena podle její souvislosti se základním posláním státního zastupitelství, kterým je ochrana veřejného zájmu na úseku trestním.

S některými závěry autora však nemohu souhlasit.

Autor v úvodu článku poznamenává, že se věnuje připomínkám, které k věcnému záměru připravovaného zákona o státním zastupitelství zpracoval pro Unii státních zástupců. Ve skutečnosti jde zatím o teze návrhu věcného záměru uvedeného zákona připravené v pracovní skupině, jež k tomu účelu byla ustanovena opatřením nejvyššího státního zástupce. Teze návrhu věcného záměru nového zákona o státním zastupitelství obsahují v obecnější poloze zásady, kterými by se měla úprava tohoto důležitého zákona řídit. Tím je také dána poměrně abstraktní povaha základních principů a východisek budoucí úpravy zákona o státním zastupitelství. Pokud autor tezí vytyká obecnou povahu v nich uvedených základních zásad úpravy netrestní působnosti, pak lze dodat, že pojmovým znakem zásad je právě jejich obecnost a nikoliv detailní úprava zaměřením netrestních působností, která rozhodně nemůže být předmětem zákona o státním zastupitelství. Tento zákon je především organizační normou. Konkrétní mimotrestní působnosti jsou stanoveny ve zvláštních zákonech. Na věci nic nemění, byla-li dříve